

Få verdikonflikter mellom foreldre og barnehage

Skal Karl Emil på to og et halvt år få lov til å reise seg fra bordet før måltidet er ferdig?

MAGASINARTIKKEL | SIST ENDRET: 26.02.2015

Dette er et av spørsmålene forskere har stilt til barnehagelærere og foreldre da de ville finne ut om de to gruppene har ulike holdninger til pedagogiske spørsmål.

Samarbeidet mellom foreldre og barnehagelærere blir av og til problematisert.

Nå har danske forskere gjort en studie av foreldres og barnehagelæreres verdier og holdninger til pedagogiske spørsmål. Resultatene overrasker dem. Undersøkelsen viser nemlig at det er lite verdikonflikt mellom foreldre og de som jobber i barnehagen.

– Ut fra profesjons- og organisasjonssosiologisk teori skulle vi vente noe annet. Og ut fra de historier vi har hørt fra foreldre og barnehagelærere, også gjennom mediene, så er dette litt overraskende, ja.

Det sier forsker Morten Ejrnæs. Han er lektor ved Aalborg Universitet og har gjort denne studien sammen med sin kollega Merete Monrad.

Har barnehagen et eget verdisystem?

Uenighet mellom pedagoger og småbarnsforeldre i barnehagen kan være avgjørende for foreldresamarbeidet, foreldres tilfredshet og pedagogenes arbeidsliv.

– Det har ikke tidligere vært undersøkt hvor like eller forskjellige holdninger foreldre og barnehagelærere har til konkrete pedagogiske spørsmål. Tidligere forskning har konkludert med at det i ulike profesjoner og organisasjoner finnes helt særegne verdisystemer, som skiller seg fra verdiene i den øvrige befolkningen. Vi var interessert i å finne ut om dette er tilfellet også i en barnehage, forteller Ejrnæs.

Skal Nikolaj få lov til å gå i kjole?

Forskerne konstruerte to caser som representerer to helt forskjellige situasjoner i en barnehagehverdag. Den ene handler om Nikolaj som er seks år. Han har helt siden han var liten vært veldig glad i å kle seg ut med pynt, sløyfer, hatter og kjoler. Han går ofte i kjole og liker ikke bukser noe særlig. Nå er Nikolaj blitt stor og skal snart begynne på skolen. Foreldrene til de andre barna synes det er provoserende. De mener at barnehagelærerne må sette en stopper for dette. Begrunnelsen er at Nikolaj kan bli mobbet når han begynner på skolen. Men barna har ingen problemer med at Nikolaj går i kjole, de har vennet seg til det.

Forskerne har spurt foreldre og barnehagelærere hva de tenker om denne situasjonen. Skal Nikolaj få lov til å gå med kjole til daglig i barnehagen? De har også stilt en rekke andre spørsmål som handler om hvordan barnehagen bør forholde seg til dette med Nikolaj.

Må Karl Emil vente på andre?

Den andre casen forskerne konstruerte, handler om Karl Emil på to og et halvt år. Han er litt urolig og har problemer med å sitte stille. Guttens mor mener det er vanskelig for ham å bli sittende på plassen og vente til de andre barna har spist ferdig, og hun mener det er et urimelig krav fra de ansatte i barnehagen. På

denne barnehageavdelingen er det en regel at alle barn begynner og slutter måltidet sammen. Barnehagelærerne er nå i ferd med å bli lei av å diskutere dette spørsmålet med Karl Emils mor.

Hvor like eller ulike er de?

Forskerne trodde altså det skulle bli store forskjeller i hva foreldre og barnehagelærere svarte på disse to spørsmålene.

– På bakgrunn av det vi vet fra forskningslitteraturen, skulle man forvente at det er mennesker med bestemte oppfatninger og verdier som velger å bli barnehagelærere. Og at disse blir påvirket av hverandre og derfor utvikler en særlig organisasjonskultur, det vil si like verdier. Man skulle tro det er noe med denne profesjonens oppgaver og arbeidsform som tiltaler mennesker som har noenlunde de samme oppfatningene om barndom og omsorg. Dessuten skulle man tro at denne gruppen gjennom utdanningen og arbeidslivet blir sosialisert inn i en kultur som har de samme holdninger og verdier, mener Ejernæs.

Foreldre med barn i barnehager utgjør en svært uensartet gruppe. De kommer fra alle sosiale lag og alle typer yrker. Det er derfor grunn til å forvente en viss uenighet i foreldregruppen om generelle verdier og holdninger. På den annen side er alle småbarnsforeldre. De er derfor i samme situasjon ved at de er foreldre og har overlatt ansvaret for sine barn til en barnehage.

– På bakgrunn av dette forventet vi altså å finne stor uenighet mellom barnehagelærere og foreldre når vi konstruerte disse casene, sier Ejernæs.

Store splittelser innad i gruppene

Til forskernes overraskelse viste undersøkelsen det motsatte. Foreldre og barnehagelærere er i stor grad enige. De fant imidlertid stor uenighet internt, både mellom barnehageansatte og innad mellom foreldrene.

– Barnehagelærernes holdninger til viktige pedagogiske spørsmål står sjelden helt i motsetning til foreldrenes holdninger. Undersøkelsen gir derfor ikke bakgrunn for å hevde at det er en verdikonflikt mellom de profesjonelle og brukerne, konkluderer forskerne.

BB

«– Det er et metodisk problem i forskningen at forskere har en tilbøyelighet til å overdrive små forskjeller som de finner mellom grupper.»

Forskjeller overdrives ofte

Ejrnæs mener at når det ofte oppleves som om det er en holdningsforskjell mellom barnehagens ansatte og foreldrene, handler det ikke om at de tilhører ulike grupper. Det handler om at det er store holdningsforskjeller knyttet til ulike spørsmål ute i befolkningen. Når de to rollene møtes og kommer i konflikt, er det nærliggende å tolke det som om det handler om verdikonflikter på gruppenivå, ikke forskjeller mellom enkeltpersoner. Men slik er det ikke.

- Det er et metodisk problem i forskningen at forskere har en tilbøyelighet til å overdrive små forskjeller som de finner mellom grupper, mener Ejrnæs.
- Man går ofte ut fra en hypotese, og så leter man etter forskjellene. Dette skaper dessverre ofte grunnlag for mytedannelser. Det er derfor det er så viktig at vi som er forskere, i stedet for å stille abstrakte spørsmål, stiller mest mulig konkrete spørsmål knyttet til konkrete caser.

Uenighet kan være en styrke

Ejrnæs mener det ofte blir framstilt som et ideal at barnehagelærere skal tenke og handle likt. Til idealet hører det også at det skal være konsensus om sentrale verdier i barnehagen. Fins det uenighet blant de ansatte, ses det ofte på som en svakhet.

- Jeg tror heller det er en styrke. Når barnehagelærere har forskjellige holdninger til vesentlige pedagogiske spørsmål, som også foreldrene er uenige om, betyr det at foreldrene vil ha større sannsynlighet for å møte ansatte i barnehagen som har forståelse for deres standpunkter.

Skrevet av Siw Ellen Jakobsen på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet

Kilde

Ejrnæs, M. & Monrad, M. (2013):
Profession, holdning og habitus: Forholdet mellom pedagogers og foreldres holdninger til pedagogiske spørsmål i daginstitutioner.

Dansk Sociologi, 24 (3), 63-83.

Denne artikkelen er fra 2015